

FORMACIÓ DEL PROFESSORAT I REFORMA

La importància que el "Proyecto para la reforma de la enseñanza" dona al Professorat és tanta que no sabem si aquest estarà en condicions d'assolir-la.

Així el "Proyecto..." parla de "sólida formacion académica y profesional", "elevada capacidad de reflexión sobre la práctica educativa", "profunda convicción en la validez del trabajo colectivo", a més a més d'una "actuación rigurosa, sistemática y coherente..." (Apartat 19, paràgraf 1 del Proyecto). També marca unes exigències tals com "conocimiento disciplinar e interdisciplinar que enseña", "diagnosticar la situación de aprendizaje del individuo y del grupo", "concretar las propuestas curriculares genéricas a las situaciones peculiares y cambiantes del aula", "Formular y experimentar estrategias metodológicas y de evaluación", "diseñar instrumentos, técnicas y materiales didácticos", "organizar el espacio y el tiempo en el aula"... (19.3); exigències a les quals no sabem si, el futur professor i en un futur proper el professor actual, hi podran respondre.

Tot plegat, aquest seguit de desitjos òptims xoca amb la realitat actual, i ofereix una visió "deificada" del sector docent; la imatge d'un professor super-magister 'sense criptonita', però amb un caramull de bons propòsits i intencions que no es concreten en mesures i propostes d'acció específiques per resoldre la situació present del Professorat.

Perquè no cal enganyar-nos, un sector professional com el nostre -en el qual al 76 o/o de la gent li resten més de 20 anys de vida professional- que no se creu dotat amb una bona formació inicial, i que no sent preparat adequadament per fer allò que d'ell s'espera, no és en absolut un sector sobre el qual el MEC

pugui descarregar alegrament responsabilitats tot dient que "el factor determinante para que un sistema educativo alcance cotas satisfactorias de calidad radica en el profesorado", sense a l'hora accelerar plans de perfeccionament i actualització. D'acord amb els terminis d'aplicació de la Reforma, hem de dir que el MEC, ha badat i segueix fent-ho, i no pot deixar les coses enlaire donant a entendre que enllestirà la Reforma del Sistema Educatiu amb el professorat que té; perquè o bé preten curar-se en salut per adreçar les culpes al sector docent si les coses no surten com cal, o bé desconeix la situació real de desassistència dels professors, de manca de medis i d'infraestructura que pateixen els Centres, i de ridícules dotacions econòmiques tot el qual s'expressa en el "Proyecto." amb construccions perifràstiques i consideratives, de futur hipotètic; de conveniència i no de compromís.

Es cert que ja s'han fet coses de cara a la formació permanent del professorat, com són ara les convocatòries passades dels P.A.D. (Programes d'Actualització Didàctica), o

les més recents de Coordinadors d'Àrea i Cicle, o les actuals de Formador de Formadors; a més, els Cursos d'especialització d'Educació Física, de Preescolar, d'Idioma Modern; o les llicències d'estudis per la qual cosa "es recomendable (sic) el incremento de profesores de apoyo que amplien la plantilla docente de los Centros escolares (19.16)

El Document ministerial es decanta clarament pels C.E.P.s com a instruments preferents per a les activitats de formació continuada, amb la col·laboració eventual, segons les intencions que es declaren, dels diferents Departaments Universitaris. També s'apunta la necessitat de dotar-los, als C.E.P.s, dels recursos adients per a desenvolupar la seva labor; però, certament, les convocatòries institucionals fetes fins ara -formadors de formadors, responsables d'àrea, experiències d'innovació, etc.- s'organitzen, actualment, de manera aliena als C.E.P.s.

No podem oblidar que el sistema de perfeccionament s'ha lligat quasi sempre a la "carrera docent" i al seu corresponent sistema d'incentius,

LA PALMESANA

PEDRÓ AMENGUAL VICH

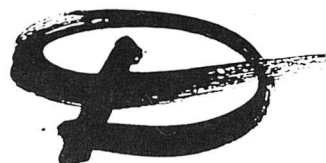
PAPELERIA RECLAMOS

OBJETOS DE ESCRITORIO y
ARTICULOS PARA REGALO

Avda. Alejandro Rosselló, 36

Teléf. 46 06 39 - PALMA

DIRIGIDO A LOS PROFESIONALES DE LA ENSEÑANZA:

DICOVENSA

Avda. Rey Jaime III, 27
Entlo. 2ª Despachos 22 y 23
Tel (971) 72 47 59 - 71 66 07
07012 Palma de Mallorca

DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS DE FABRICA CON DEPOSITO EN PALMA DE MALLORCA, DE:

CENTAURO: TODO EN MANIPULADOS DE
PAPEL Y CARTON. PARA
ESCOLAR Y OFICINA.

KANGUROS: EL MEJOR PAPEL
FOTOCOPIADORA TANTO EN
BLANCO COMO EN TODOS
LOS COLORES.

GEHA: MATERIAL ESCRITORIO,
RETROPROYECTORES,
DESTRUCTORA DE DOCUMENTOS
ETC.

PENOL: LAPIZ DE USO EXCLUSIVO EN
GUARDERIAS; PREESCOLAR, EGB, (EL
UNICO QUE NO SE ASTILLA).

NOVUS: LAS MEJORES GRAPADORAS Y
TALADRADORES.

SCAN GLOBE: ESFERAS GEOGRAFICAS.

LE OFRECEMOS NUEVOS PRODUCTOS A MEJOR PRECIO. A TRAVES DE
OTROS CANALES DE VENTA HASTA HOY DESCONOCIDOS POR VD.
AHORA YA NOS CONOCE.

SELECCIONE NUEVOS PRODUCTOS A TRAVES DE NUESTRO CATALO-
GO Y EXIJASELOS A SU INTERMEDIARIO HABITUAL.

LLAMENOS A LOS TELEFONOS 724759 y 716607

Y CONCIERTE ENTREVISTA. NUESTROS AGENTES LE INFORMARAN
MUY GUSTOSAMENTE.

SERVICIO A DOMICILIO, A PORTES PAGADOS EN TODOS LOS CASOS,
SEA CUAL SEA EL IMPORTE DE SU COMPRA.

i això el document del MEC en parla gairebé de passada, quan és clar que serà un aspecte determinant en un futur pròxim, i objecte d'atenció i discussió aferrissada de les Organitzacions Sindicals. Per això hem trobat a faltar dins el Document, malgrat fóra com a referència general, les condicions en que s'afavoriran, s'incentivaran i s'avaluaran les activitats de perfeccionament. I hauria estat prou interessant que el MEC es comprometés a dir que:

a) No hi haurà incentius que primin les activitats si no repercuteixen de manera clara en la millora de la qualitat de l'ensenyament.

b) Cap sistema d'incentivació haurà d'afavorir la mobilitat unidireccional dels ensenyants dins el sistema educatiu.

c) Les activitats de perfeccionament hauran d'ésser coherents amb la tasca del professor, i hauran de forçar a una valoració objectiva, rigorosa i controlada democràticament de la tasca docent, i de la relació perfeccionament/docència.

d) S'estimularan especialment les activitats internivellars i interdisciplinars.

I d'altres qüestions, no menys importants, però que no podem enumerar totalment, com són les que fan referència als incentius mitjançant reducció del temps lectiu, la utilització del professorat més expert per a dirigir les pràctiques docents d'altres que s'estiguin formant, la incorporació de docents amb més formació i perfeccionament a la Universitat per temps limitat, per tal de participar, al manco, a la formació dels futurs professors, etc.

Finalment dir que una qüestió important, fins ara ignorada, és la que apunta el Document (19.18) quan parla de "evaluar periódica y sistemáticamente la calidad del sistema educativo y profesional del docente". És un punt que també anirà lligat a la 'carrera docent' i ja és hora de que se'n comenci a parlar, per veure si així trencam vells 'tabús'. El professorat ha de ser avaluat, sense que

això suposi cap mena de trauma; i s'ha de sortir de la clandestinitat de tancar certes actituds de professors que en un moment determinat, momentàniament o definitivament, no estan en condicions de seguir exercint la docència, i que ho amagan, en convivència amb altres professors, per una companyonia —corporativisme— mal entesa. S'ha de donar solució a qualsevol professor que es pugui trobar en aquesta situació; sense que això impliqui un desprestigi professional o comporti infravaloració i menyspreu social. Es simplement vetlar perquè el Sistema Educatiu funcioni.

Pel que fa a la Formació Inicial del futur professorat, cal fer unes breus consideracions, ja que l'espai no ens dóna per més, malament el tema sia força important.

D'entrada el Document apunta la "continuidad entre la formación inicial y la permanente" i que el professorat participi en els seus "planes de actualización" (19.4). De qualsevol manera, el futur professor ha de rebre i assolir "una rigurosa formación científico-cultural y una sólida formación didáctica" (19.5), per la qual cosa se confia en la L.R.U. perquè "reforme sus planes de estudio y mejore la preparación de los profesores" (19.5). I aquí topam amb el primer inconvenient com és que cada Universitat pot, en virtut de la seva reconeguda autonomia, dissenyar els seus plans d'estudi d'acord o no amb les necessitats del sistema educatiu no universitari, i de la formació del futur professorat, i això ho pot fer d'una manera regular i més o manco homogènia, o bé de forma desigual i heterogènia.

Tot i això, encara ens sembla més greu —malgrat les bones intencions del "Proyecto..." en quant a la formació inicial (19.6-19.8)—, i potser fins i tot incoherent el fet de decantar-se per la dispersió i multiplicació de titulacions com ho fa el M.E.C. quan xerra de "maestro más generalista, especializado en Educación Infantil, o bien en Educación Primaria (...), también maestros espe-

cialistas para las áreas específicas del curriculum de la Educación Primaria" (19.6); "maestros especialistas en un área determinada del curriculum del primer ciclo de la Enseñanza Secundaria Obligatoria (E.S.C. 12-14 años), o licenciados" (19.7); "licenciados especialistas en un área determinada del curriculum los profesores del segundo ciclo de la E.S.O. —14-16 años—, y licenciados especialistas en una disciplina concreta los profesores de Bachillerato y educación Técnico-Profesional" (19.8). Tot això sense comptar amb els mestres de taller al darrer nivell citat o amb l'especialització precisa per als professors d'educació especial.

Vistes així les coses no queda més remei que dir que les intencions del M.E.C. estan molt allunyades del cos únic d'ensenyants, i, consegüentment, de la titulació inicial única —licenciatura— per a tothom que en el futur vagi a dedicar-se a la docència. Tal i com ja funciona a altres països del nostre entorn cultural i que han servit, en certs aspectes, de model a l'hora de reflexionar i proposar aquesta Reforma del Sistema Educatiu.

En resum, una ocasió més perduda —se mantén tot tal com estava, sense gaires canvis d'estructura i amb profusió de canvis de nomenclatura—, una oportunitat manco de reunir el professorat —mestres i licenciats—, sobretot en el primer cicle de secundària, en una plantilla única especialitzada i no jerarquizada. Com si l'experiència acumulada d'anys no ens servís per veure que la doble titulació no ha fet més que crear recels entre professionals de cossos diferents i fomentar el corporativisme com element contradictori amb un currículum integrat i coherent que es propugna en el mateix Document. I és que..., malament poden casar integració curricular i disgregació titular.

T. Cantarellas i A. Catalan